

Vincze László

ÉLETRAJZ

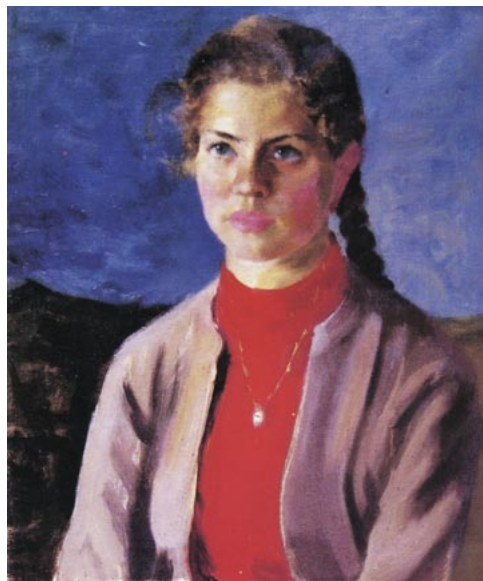
Hatvanévesen szeretettel gondolok vissza szüleimre, tanáiraimra, mindazokra, akik segítettek művészpályámon. 1934-ben születtem Szamoskéren, szüleim parasztok, nagypapám egyike molnári, másik kerékgyártó mester.

A háború után a debreceni Református Gimnáziumba kerültem, sok kitűnő és szigorú tanárom volt. Rajzot Félegyházi László tanított, aki a városi szak körben is segített fejlődésemben. A Képzőművészeti Főiskolára első próbálkozásra felvettek, de a későbbiekben már nem volt ilyen felhőtlen, könnyű az előrelépés. Tanárom szerint „nem leszek jó szocreál festőművész”. Nagyon nehéz évek következtek. Iskolaváltás, 1956-os forradalom, visszaesés a mellőzések sorozatába, falusi tanárkodás, majd Esztergom, ahol a Tanítóképző Általános Iskolájában kaptam állást. Itt élek 1960 óta, de mivel a városban harminchárom éve nem sikerült műteremhez jutnom – dolgozni meg szeretek –, így időm egyre nagyobb részét töltöm művésztelepeken. Életem munkáján meg is látszik mindez, de igyekeztem jókedvűen dolgozni. Az elmúlt évtizedek alatt így vagy úgy mindenki szenvedett, voltak, akik sokkal többet, és teljesen derékba tört a pályájuk. Az ügyeskedőket nem irigyeltem. Visszagondolva a segítők kezeire, nagyon hálás vagyok Blaskó János, Jakuba János, Bíró Lajos tanáiraiknak. Hálával emlékezem Bernáth Aurélna, aki többször látta munkáimat, és biztató szavai sok erőt adtak. Fejlődésemhez jókor jött édesanyám anyagi támogatása, aki hat éven át segített, hogy Barcsay és Mihály mester útmutatásával tanulhassak. Sok – több mint száznegyven – múzeumot tanulmányoztam végig. 1960 óta hatvanöt kiállításom volt.

Utazásaim alatt engem is megérintett a modern festészet vonzó, érdekes világa, elsősorban a konstruktív irányzathoz kapcsolódtam. Később a szabad festői fantáziavilág érdekelt, a bibliai, mitológiai, az irodalom-ihlette témák.

Barátaim – jó okkal – sokszor emlegetik, hogy nekik a vízfestményeim a legvonzóbbak, jobb ha nem is festek más technikával. Van ebben sok igazság, ha azt vesszük, hogy az akvarell könnyedsége, frissessége olyan varázslatos, amit más anyag nem tud utánozni. Ez a festésmód alkatomhoz is jól illik, mint a tünékeny jelenségek megragadásának vágya, izgalma. Bár ezt sokan lenézik, én mindig bátran vállaltam, ha néha – kissé vállveregetően – megdicsérték ebbéli jártasságomat. Úgy érzem mégis, hogy életem hű tükre így együttvéve van a képeimben, a portrétól a csendéleteken, figurális képeken át a tájképekig.

1994. január 17.

Vincze László: Galgahévízi lány, 1958

Láncz Sándor

BEVEZETŐ. VINCZE LÁSZLÓ FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

Ezúttal kilencedik alkalommal mutatja be legújabb alkotásait Vincze László Esztergomban. A Szabolcs-Szatmár megyei Szamoskéren 1934-ben született festő főiskolai tanulmányait 1953-ban kezdte meg a Képzőművészeti Főiskolán Kádár György tanítványaként, majd az egri Pedagógiai Főiskolán Jakuba Jánosnál és Bíró Lajosnál fejezte be. A főiskolai évek után előbb Galgahévízen, majd Esztergomban működött pedagógusként hat esztendőn át. Festővé érését több tanulmányút segítette elő: 1959-ben Leningrádban és Moszkvában járt, 1963-ban nagyobb közép- és nyugat-európai utat tett, majd néhány hónapig Olaszországban tartózkodott. Ezek hatására indult el a művészi pályán. Eleinte akvarelleket és portrékat festett: a hangulat frissesége, a jellemeknek színekkel való megragadása izgatta. Ezekkel a műveivel Esztergomban, Vácott és másutt több ízben is bemutatkozott. A hetvenes évek elején megkísérelte, hogy kitörjön ebből a formavilágból: elszakadva a látványtól, a festmény szerkezetének a felépítése, a konstrukció ritmusa foglalkoztatta. Újabb művein – ennek a kitérőnek a tanulságait hasznosítva – ismét a látható és látott világ felé fordult. Jelen bemutatkozásán zöm-mel portrékat és akvarellal festett tájakat mutat be. A portrék egy része a szigligeti alkotóházban született: a munka szüneteiben, az ebédlőasztal mellett folytatott beszélgetések során keletkezett élmények friss megörökítései. Akvarelljeiben is erre a frisseségre törekszik: munkamódszere – igen gyorsan dolgozik – és ennek a technikának a jellege egyaránt

alkalmas a természet formai gazdagságának, üde színességének, a táj fényben megvillanó arculatának a bemutatására. Ezek mellett néhány nagyobb kompozíció bizonyítja kitűnő érzékét a téri elrendezés, az alakok együtt jelentkezésének festői problémái iránt. Vincze László munkássága szerves folytatása a magyar képzőművészet tradíciójának, s egyben erre a hagyományra jellemző érzelm-gazdagságnak, bensőséges lírai hangvételnek hű őrzője: ebben rejlenek művészetének értékei.

(Vincze László festőművész kiállítása. Esztergom, 1984. Balassa Bálint Múzeum, [Katalógus])

Vincze László: Leányportré, 1983

Mészáros István

VINCZE LÁSZLÓ ALKOTÓMŰHELYÉBEN

BESZÉLGETÉS ÉLETRŐL, HIVATÁSRÓL, MŰVÉSZEZRŐL

Vincze László valószínűleg a legfiatalabb hatvanéves festőművész. Aki ismeri őt, igazat ad nekem: ez az Esztergomban élő energikus örökifjú már régóta nem öregszik, legalábbis egyelőre nem. A napokban azzal köszöntötte őt a városa, hogy a Balassa Múzeumban gyűjteményes kiállítás lehetőségét kínálta fel a műteremmel még ma sem rendelkező nem mindennapi polgárának. Estébe nyúló beszélgetésünk minden részletét nem adhatom vissza, de annak lényegét igen. A festőművész mindjárt a párbeszéd kezdetén kijelentette:

- Nézd, akárhol megélhetnék a világon! Ezt minden nagyképszerűség nélkül mondom neked. Más kérdés, hogy mániákusan magyar vagyok, ami többek közt azzal jár, hogy egy idő után már hiányzik, ha nem cserélhetem ki gondolataimat magyar barátaimmal... Mert hiszen a külföldiek és köztem éppen a nyelv a legnagyobb sorompó. Petőfiről vagy közös sorsunkról már hiába beszélek nekik, nem értenek. Nem értik, miért sírok én Erdélyért. Ilyenkor csak néznek rám, s egy idő után megúnják, amit mondok nekik. Hogyan beszélhetnék hát velük hosszabb ideig a szívemet-lelkemet foglalkoztató dolgokról?

- *Pedig külföldön kiterjedt kapcsolataid vannak, és mindenhol szívesen fogadtak volna.*

- Fogadnának ma is! Maradtam, mert szerettem a szüleimet, meg aztán börtön soha nem fenyegetett, hátrányt soha nem szenvedtem; ha csak azt nem tartom hátrálynak, hogy műtemem harminchárom éve nincsen. Talán ez az, ami a legjobban fáj...

- *S talán épp emiatt kóstolgattad sűrűbben rajzkrétáiddal és ecseteiddel a külföldi tájakat.*

- De fordítva éltem külföldön is! Kis pénzzel indultam, kint szorgalmasan festettem, hoztam haza a képeket, meg némi pénzt is, amire nagy szükségünk volt, hiszen Angélával, a feleséggel három, ma már művésszé lett gyereket neveltünk. Bizony, sokfelé kellett figyelniük, figyelnem. Az egész munkásságom ezért esetlegességét mutat,

- *Mégis mindaz, ami igazán érdekelt ebből a világból, végül is határozott karakterként jelentkezik a képeiden.*

- Meglehet, így van. Viszont az is tény, hogy műterem híján nem tudok egyforma, nagyobb vonulatú életművet felmutatni. Pedig festhettem volna jobban is; de erről még nem mondtam le.

- *Bárhogy történt, mégiscsak háromezernél több vízfestményt, olaj- és pasztellképét festettél. Ezek háromnegyede mások lakásában hirdeti Vincze László-s szelídséged és okos világlátásodat.*

- Ha már a látásszemléletet emlegetjük, nem bánám, ha beszélnekről arról is, amire a legbüszkébb vagyok. Hiszek abban, amit csináltam és amit még festeni fogok. Hiszek a képeimben.

- *És mi a legnagyobb örömed?*

- Ha valami szép elgondolásom megvalósításához a körülmények is összegződnek.

- *Mit tartasz szép elgondolásnak?*

- Az emberen túli vagy az ember fölötti többletet kegyelemszerűen érzékeltetni! Minden ilyen megélt és megfestett képemnek szimbolikus aranyalapja van.

- *Kedvenc elgondolásod?*

- A mitológiai mondavilág képi megfogalmazása.
- *Ezek után megkérdem: mit tekintesz magasztos célnak?*

- Küzdeni azért, hogy ember maradjon az ember, hogy a képességét elismerve azt a köz javára kifejlessze és kamatoztassa. Tudod, mi hajtott engem örökösen? Egy eszményi nőalak, akit a tehetséggel kell meghódítani. Olyan vágy ez, ami maga az alkotóerő.

- *Igazán nem kontrasztként említem, de erről jut eszembe: Angéla, a te földi asszonyod, nem állhatja az olajfesték szagát-illatát...*

- Képzelheted, mi volt itt, amikor a gyerekek még kicsik voltak, amikor egyszerre gyakoroltak a hangszereken, én meg szépen kirakodtam a nagyszoba közepére... Egyszóval a vége az lett a dolognak,

Vincze László: *Endre bácsi*, 1969Vincze László: *Édesanyám*, 1963

hogy szép finoman elüldöződtem egy-egy művésztelepre. Vagy ha jó volt az idő és éppen itthon voltam, akkor kimentem Esztergomot festeni.

– *Zsennye a rendszeres menedékhelyed volt...*

• Zsennye a világ legkellemesebb helye! Ha nem készülnék erre a gyűjteményes kiállításra, most is ott lennék.

– *Vagyis Zsennye és Esztergom életed legfontosabb állomásai.*

• Azt is megkérdezheted, miért szeretek én ebben a kis hazában élni. Hát azért, mert úgy érzem, mindazt, amit itt nekem és a gyermekeimnek sikerült megvalósítanunk, sehol máshol nem sikerült volna. Mert én már csak ide gyökereztem, és túl minden bajon-bánaton, rengeteg tervem van még...

– *Ezzel te hoztad szóba a múltó időt...*

• Egyáltalán nem tragédia hatvanévesnek lenni! A betegségtől inkább félek, mint az elmúlástól. Édesanyámat nyugodt lélekkel követem majd, ha eljön az ideje... Egyébként innen, hatvan évről visszatekintve is csak hálás lehetek a harmincévnyi szabad életért; hogy kizárólag a festéssel

foglalkozhattam. Nyugodt, kiegyensúlyozott vagyok, és ez jótékonyan hat az egészségemre is.

– *Beszélgethetünk a tehetségedről?*

• Természetesen. De választ ne várj tőlem arra, hogy az embert mi teszi tehetségessé, mert erre igen nehéz megfelelni. Predesztinációban nem hiszek. Választhatunk, dönthetünk a sorsunk felől, de a jót mindig nehezebb megcselekednünk...

– *Amit például a gyerekeinknek felmutathatunk...*

• Ha a gyerekeimre gondolsz, semmivel sem könnyebb nekik, Péternek, Katának és Zsuzsának, mint nekem volt. De az eredményeik már most jobbak. Színész fiam, hegedűművész tanárányom és énektanárő-jelölt főiskolás Katám engem mindenképpen büszkévé tesz. Most talán végre kapok egy műtermet is...

– *És Szamoskér?*

• A szülői házam mellett van egy tündéri vályog-palotám... Benne érzem igazán, hogy van még alkotóerőm.

– *Ezek szerint boldog vagy. Mi keserít el téged igazán?*

• Az, ha valaki nem akarja a legegyszerűbb dolgot

se megérteni. Különben kötéldegzetem van, hiába vagyok érzékeny típus.

– Azt hiszem, ez a te titkod... ezért mondta rólad egy okos doktor, hogy itt van az az ember, aki megél a hangulataiból... és milyen ma a hangulatod?

• Tűnődő. Sokat töprengek azon, mit tehetnék azért, hogy ne szabadulhassanak el a politikai életben a félelmet keltő szörnyetegek. Sok mindent tisztábban látok; így magamról is tudom, hogy a művész sokak szerint közel áll a betegek, a testi-lelki megnyomorítottak gondolatvilágához. S aki ilyen motivációval indul az életben, igazán szerencsés akkor lesz, ha tehetséget is kapott érzelmi kifejezéséhez. Ilyen szempontból jókor és jó helyre születtem. Amit az ember kibírhat, kibírtam... De Erdélyben szenvedő magyarnak még egyszer megszületnék, hogy megtudjam, kibírnám-e azt is...

– Itthon tehát sikerült mindvégig a magad útját járnod?

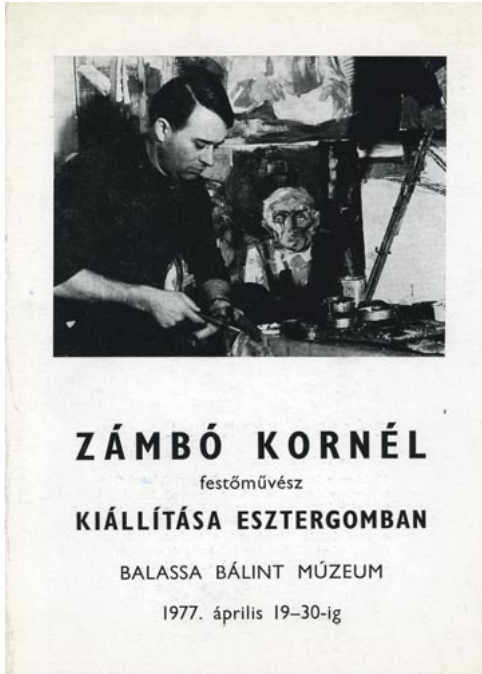
• Felében-harmadában! Engedményt is tennünk kell... És a nagy próbatételek ellenére megmaradtam! Megmondom neked azt is; az én legnagyobb próbatételem az volt, hogy ne váljak szolgálává, de ne legyek ügyeskedő se.

Vincze László tehetséggel áldott, gazdag életpályát tudhat maga mögött... és még mindig fiatal, erőteljes festőművész. Hadd kívánjunk neki és egy kicsit magunknak is sok-sok Szamos-parton festett, egekig emelő, aranyló fényzőnben áradó képet, biztatást!

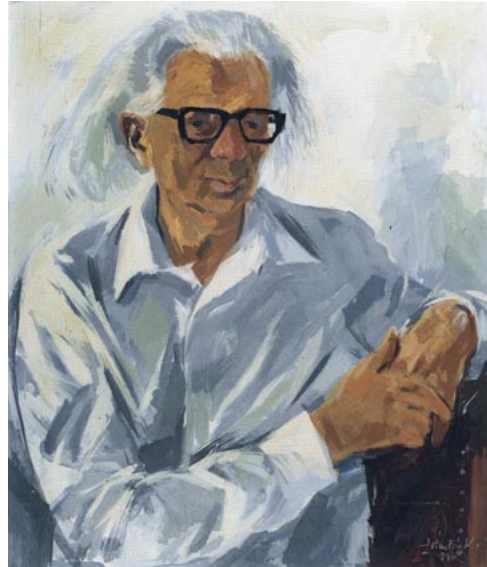
(24 Óra 1994. március 15.)

Vincze László: Rábapart, 1993

Zámbo Kornél kiállításának meghívója, 1977

Zámbo Kornél: Mezei András-portré, 1991

Zámbo Kornél: Munkácsy látogatása a műteremben, Vendégségben Zámboéknál-sorozat, 2017